

Voica BACIU

CINEMATOGRAFUL „ASTRA” DIN BRAȘOV (1926-1927)

„ASTRA” CINEMA IN BRASOV, 1926-1927

Abstract: *The article presents some interesting aspects regarding the transfer of ownership of the "Apollo" Cinema from Ministry of Cults and Arts to the "Astra" Cultural Association, on October 5th, 1926. The study is based on documents preserved by the National Archives, County Library "George Barițiu" in Brasov, as well as articles, local advertisements published by the local newspapers in 1926-1927. The main reason of this transfer was renter's intention of obtaining an income in order to support cultural activities. As the building was in a very bad condition, they renovated it by investing an important amount of money. On December 1st, 1927, the building was inaugurated in the presence of some important personalities. In 1927, even during the restoration work, more than 75 silent movies were shown, especially German and American ones. The movies list can be consulted in Annex I. One of the most famous movies in history – "Metropolis" – was screened using the original version (8-14 April 1927). The agreement between Ministry of Cults and Arts and "Astra" Association included also the obligation to provide the auditorium for theatrical performances. Annex II includes a list with all those events. The revenue thus obtained were a source of support to other cultural activities. A part of the building became a space for a Section of physical education and for the Conservatoire. The names "Apollo Cinema" or Apollo Theatre and "Astra Cinema" or Astra Theatre were used in parallel in the newspapers as well as in the documents of the Cultural Association. In 1934, the authorities decided "Astra" Association to become the owner of the building.*

„Luni de zile în timpul anului orașele din aceste provincii sunt lipsite cu totul de orice spectacol, lăsându-li-se doar unicul spectacol acela al cinematografului”, se spunea într-un articol apărut la Brașov, în ziarul „Carpații”¹, în anul 1926.

Într-adevăr, pentru a suplini frecvența sporadică a spectacolelor de teatru, în Brașov s-au înființat, în perioada interbelică, câteva cinematografe, dintre care unul – Cinema „Astra”² – s-a remarcat prin faptul că a funcționat, vreme de două decenii, sub egida „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din Brașov.

Pornind de la documente păstrate la Biblioteca Județeană „George Barițiu” din Brașov³ și la Arhivele Naționale – Filiala Brașov⁴, de la articole sau de la reclame din presa timpului, vom încerca să prezentăm modul în care o societate culturală a reușit să preia și să administreze, în perioada 1926-1927, cel mai important cinematograful din Brașov.

¹ În chestia turneurilor artiștilor români, în „Carpații” nr. 350, 28 nov. 1926.

² Pentru același imobil, situat pe str. Lungă nr 5, se folosea denumirea de „teatru”, când aveau loc reprezentații teatrale, și cea de „cinema”, când rulau filme.

³ Mulțumesc doamnei Ruxandra Nazare de la Biblioteca Județeană „George Barițiu” – Colecții Speciale, atât pentru sugestia de a consulta documentele din mapa „Cinematografele Astrei. Acte de valoare”, cât și pentru imaginile din „Gazeta Transilvaniei” incluse în articol.

⁴ Arhivele Naționale – Filiala Brașov, Fond 158 *Cinematograful Astra*, nr. inv. 274, Dosarele 1-8 (în continuare, ANBv, *Cinematograful*).

Ideea ca imobilul Teatrului Național-Cinema „Apollo” să fie predat „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” pentru a-i finanța activitățile culturale a pornit de la Alexandru Băcilă⁵. La baza propunerii acestui antreprenor, care se afla în fruntea cinematografului „Apollo” din anul 1921, au stat mai multe motive: era copleșit de datorii, în urma proceselor cu C. Rosner, și era șicanat de autoritățile locale, care îi solicitau sponsorizări pentru activități electorale și plătea taxe de „lux” sporite.⁶

Preluarea imobilului s-a făcut cu respectarea formalităților legale.⁷

Contractul de închiriere a fost încheiat, în data de 5 octombrie 1926, între Ministerul Cultelor și Artelor, reprezentat de ministrul Vasile Goldiș, pe de o parte, în calitate de proprietar al „Teatrului Național zis Apollo din Brașov”, și Voicu Nițescu și Tiberiu Brediceanu, de cealaltă parte, ca mandatar ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român /ASTRA/ Despărțământul din Brașov”.⁸ Obiectul contractului a fost „Teatrul Național zis Apollo din Brașov cu toate dependențele lui și cu întreg mobilierul și mașinile aflătoare”, care a fost închiriat, pe o perioadă de 10 ani, pentru 100.000 lei pe an, plățibili în patru tranșe trimestriale.⁹ Din document reiese că, pe lângă spațiile dedicate divertismentului, noul locatar a primit „apartamente ce se țin de imobilul închiriat și care nu se țin de funcționarea propriu-zisă a Teatrului și Cinematografului” și care puteau fi subînchiriate de locatar.¹⁰ Prin același contract se acorda mandat „Astrei” să evacueze foștii chiriași.¹¹

Contractul nu specifică numărul de încăperi pe care noul locatar – „Astra” – avea dreptul să le intabuleze în cartea funduară Brașov¹², dar, dintr-un act de impozitare din

⁵ Apreciind „meritele câștigate de d-l Băcilă pentru obținerea cinematografului pe seama ASTREI”, l-au angajat ca „funcționar al acestui cinematograf cu salariu fix de lei 25.000 lunar”, se spunea în *Raportul General asupra activității Comitetului Despărțământului Central Județean ASTRA – Brașov, pe anul 1929-1930* (în continuare *Raport 1929-1930*), publicat în „Gazeta Transilvaniei” (în continuare G.T.) nr. 63, 20 iun. 1930.

⁶ Imobilul, care aparținuse anterior statului maghiar, a fost rechiziționat de armată, în 4 ianuarie 1921, după care a fost predat „unei comisiuni formate din o seamă de bărbați de încredere ai Brașovului”, printre care se afla și Alexandru Băcilă [Biblioteca Județeană „George Barițiu” Brașov, Colecții Speciale, *Cinematografele Astrei. Acte de valoare* (în continuare BJBv, *Acte*), Dos. 18, Procese-verbale de predare-primire, 4 ianuarie 1921]. În anul 1922, imobilul a trecut în proprietatea statului român [cf. BJBv, *Acte*, Dos. 24, Sentința Tribunalului Brașov nr. 375/926 în chestiunea evacuării chiriașilor (în continuare *Sentința* nr. 375/926)]. Eforturile lui Rosner, chiriașul din perioada maghiară, pentru recâștigarea imobilului au inclus, printre altele, inițierea unor procese în justiție, oferte de bani către Băcilă, lipsirea cinematografului de filme (în înțelegere cu cei de la Cinema Modern și cu casele de film din Ardeal) și o audiență la Regina Maria (care aflase că o „o ceată de bețivi” îi furaseră proprietatea lui Rosner. La cererea reginei, Averescu îi ceruse lui Argetoianu să-l repună pe Rosner în drepturi și „pe bolșevici să-i aresteze”). Problemele sunt descrise în Memoriul înaintat ASTREI de A. Băcilă în chestiunea reorganizării cinematografului – 1929, BJBv, *Acte*, Dos. 12 (în continuare *Memoriu Băcilă – 1929*).

⁷ S-a semnat Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 2560/28 iulie 1926 și s-a emis Adresa de aprobare a închirierii nr. 36463/26 august 1926 (BJBv, *Acte*, Dos. 2). Mai târziu, Maria Băcilă a dat o declarație că nu avea nicio pretenție de posesiune sau proprietate asupra inventarului preluat de „Astra” (BJBv, *Acte*, Dos. 14).

⁸ Contract de închiriere între Ministerul Cultelor și Artelor (în continuare *Contract*) din 5 oct. 1926 (BJBv, *Acte*, Dos. 14).

⁹ *Ibidem*, pct. 13.

¹⁰ *Ibidem*, pct. 5, 6.

¹¹ *Ibidem*, pct. 8. Chiriașii ceruseră prelungirea contractului de închiriere (*Sentința* nr. 375/926).

¹² *Contract*, pct. 10. Intabularea s-a făcut imediat, după cum reiese din Deciziunea Judecătoriei Mixte Brașov pentru intabularea în favoarea ASTREI a dreptului de folosință a cinematografului – 12 octombrie 1926 (BJBv, *Acte*, Dos. 2).

anul 1927, aflăm că imobilul avea șaisprezece apartamente, un local de prăvălie și o mare sală de spectacol utilizată pentru reprezentații cinematografice și teatrale¹³.

O parte dintre apartamente au fost oferite gratuit angajaților ca locuințe de serviciu¹⁴, iar altele au adus venituri „Astrei” prin subînchiriere conform prevederii „să rețină pentru promovarea scopurilor sale culturale și de educație națională, în întregime sumele ce le va încasa sub titlul acestor subînchirieri”¹⁵. Așa a fost cazul localului de prăvălie, care a fost subînchiriat, pentru farmacia lui Cuteanu Gheorghe, contra unei sume anuale de 80.000 lei¹⁶, sau a bufetului și a garderobei cinematografului care aduceau 50.000 lei, plătiți anual de Moise Popa¹⁷. Pe lângă plata chiriei, chiriașii menționați mai sus aveau obligația de a face lucrări de reparații și de amenajare a spațiilor închiriate.¹⁸

Cinematograful „Apollo” a fost preluat într-o stare deplorabilă, descrisă sugestiv de Petre Munteanu, administratorul delegat al „Astrei”:

După fiecare ploaie, se conturau pe plafoanele încăperilor hărțile mizeriei conturate cu broderii de mucegaiuri [...] șuiera vântul, bătea ploaia, [...] zdrențele tapiseriei lojilor [...] adăposteau imperturbabilii spectatori permanenți [...] unele din ferestre lipseau, [...]. Podul [...] era încărcat cu fân și pae dospite în care cloșanii își făcuseră cuiburi [...]. Peste cinczeci de care de gunoi intrate în putrefacție s-a scos din aceste pivnițe [...]. În loc de cabină pentru îmbrăcatul artiștilor o magazie umedă cu pereții găuriți [...] podelele musteau de apă [...]. Ca să treci prin sala de așteptare laterală unde este astăzi instalat bufetul trebuia să-ți închizi haina, să deschizi umbrela, să-ți astupi nasul și să fii atent să nu cazi în gropile podelei [...]. Cabina de orchestră un mic frigorifer cu miros de pivniță¹⁹.

Având în vedere atât situația descrisă mai sus, nedemnă de un lăcaș de cultură, cât și punctul nr. 5 din contractul de închiriere, care stipula că „locatarul va avea obligațiunea de a face reparații necesare funcționării regulate și normale a acestui local de teatru și cinematograf”²⁰, imediat după preluare²¹, în ciuda criticilor²², „Astra” și-a asumat

¹³ Proces-verbal de impunere a cinematografului „Astra” – 27 aprilie 1927 (BJBv, *Acte*, Dos. 12).

¹⁴ Locuiau acolo, printre alții, administratorul delegat, operatorul 1, secretarul tehnic, funcționara Vasilescu, servitorii Bibliotecii și cinematografului (ANBv, *Cinematograful*, Dos. 5, f. 2, 1931).

¹⁵ *Contract*, pct. 10.

¹⁶ Contract de închiriere pentru farmacie, încheiat între Cuteanu și ASTRA, în data de 11 aprilie 1927, pentru o perioadă de cinci ani (BJBv, *Acte*, Dos. 8). Farmacistul Gh. Cuteanu era membru în comisia de filme a „Astrei” și primar al orașului, după cum reiese dintr-un *Raport de activitate al Comitetului administrativ al cinematografului „Astra” pe anul 1929* (G.T. nr. 63, 20 iun. 1930).

¹⁷ Închirierea s-a făcut prin licitațiune cu oferte închise, pe un an de zile și 5% garanție suma pentru chirie în plic închis, după cum reiese dintr-un anunț din presă (G.T. nr. 21, 25 febr. 1927).

¹⁸ În oferta de licitație pentru închirierea localului de prăvălie, se cerea ofertantului să prezinte un deviz specificat de reparații („Carpații” nr. 344, 17 oct. 1926). Pentru bufet se cerea demolarea zidului între cele două camere, să se facă un perete despărțitor mobil cu geam, să se pună galantare, mese, mobilier, să se amenajeze garderoba (Contract de subînchiriere a bufetului din 14 octombrie 1927, BJBv, *Acte*, Dos. 5).

¹⁹ *Ce-a făcut Astra din sala „Apollo”* (în continuare *Ce-a făcut Astra*), partea I, G.T. nr. 124, 4 dec. 1927.

²⁰ *Contract*, pct. 5, 6.

²¹ La nici două săptămâni de la preluarea cinematografului, se publica un anunț în care se spunea: „Reparația acoperișului Teatrului Național «Apollo» se dă în antrepriză pe cale de licitațiune cu oferte închise” („Carpații”, nr. 344, 17 oct. 1926). În luna martie 1927 se publica un anunț pentru darea în antrepriză a unor reparații de zidărie, lemnărie și pentru construirea unei magazii (G.T. nr. 26, 11 mart. 1927).

riscul de a începe ample lucrări de reparații și investiții într-un imobil care aparținea statului și care făcea obiectul unui proces de revendicare²³.

Enumerarea reparațiilor și investițiilor sunt o pledoarie pentru voința și capacitatea noilor conducători ai cinematografului de a transforma radical imobilul. S-au reparat acoperișurile, punându-se țiglă sau tablă, s-au înlocuit grinzile putrede ale plafoanelor, s-au reparat coșurile de fum, s-au pus burlane noi, s-a refăcut zidăria interioară, s-au reparat ușile și ferestrele, s-a refăcut podeaua, s-a zugrăvit întregul interior, s-a schimbat întreaga instalație electrică punându-se firele în tuburi Bergmann, s-au înmulțit punctele luminoase, s-a reparat, revizuit sau înlocuit instalația de apă în întreg edificiul.²⁴

Urmărind reparațiile făcute, în absența unor fotografii de interior din timpul respectiv, putem să ne facem o imagine asupra felului în care arăta cinematograful în anul 1927. În sala de spectacol s-au pus patru sobe mari de teracotă, cinci lămpi mari de plafon în sală, s-au instalat ventilatoare, scaunele au fost reparate și lustruite din nou, s-au tapisat balcoanele și lojile, s-a mărit cabina de orchestră dându-i-se rezonanță, s-au pus „lamperii” (probabil lambriuri) de stejar, s-au făcut cabine pentru artiști, cabina de proiecție s-a construit după indicațiile tehnice cele mai noi, s-a organizat și s-a dotat cu mobilier biroul administrativ, casieria s-a amenajat modern în lemn de stejar, s-au pus instalații sanitare noi.²⁵ Se pare că spectatorii puteau intra în sala cinematografului pe una din cele zece uși de intrare, că vizionau spectacolele stând²⁶ la parter, la galerie sau în loji, pe bănci din fier, pe scaune fixe din fier sau pe scaune Tonet din lemn, și că, în caz de incendiu, puteau ieși pe trei uși.

Sala de așteptare s-a transformat în bufet²⁷, a fost parchetată, dotată cu o sobă, bănci și scaune suficiente, i s-a adăugat o garderobă, și pe hol a fost făcut un perete despărțitor din sticlă încadrată în lemn de stejar²⁸. Bufetul unde se găseau „bomboane și consumații delicioase” servea și de fumoir.²⁹

Chiar și curtea a fost avută în vedere. S-au demolat magaziile vechi și insalubre, s-a nivelat curtea, parcul a fost curățit.³⁰ S-a construit poarta cea mare de la intrare și s-au făcut, pictat și montat noile firme cu inscripția „Astra”.³¹

²² Într-un articol intitulat *În chestiunea teatrului din Brașov* („Carpații” nr. 357, 7 iulie 1927) se dă o replică ziarului „Viitorul”, care acuza „jaful nenorocit” și care scrisese, în mod eronat, că prin „contractul de închiriere al teatrului din Brașov s-a înscris obligația ca statul să suporte cheltuielile de reparație”.

²³ Abia în anul 1929, Rosner și urmașii lui au pierdut procesul („Carpații” nr. 488, 7 iulie 1929).

²⁴ Reparațiile sunt enumerate în articolele *Inaugurarea Teatrului „Astra”*, G.T. nr. 123, 2 dec. 1927 (în continuare *Inaugurarea*), și *Ce-a făcut Astra*, părțile I și II (G.T. nr. 124, 4 dec. 1927; G.T. nr. 125, 8 dec. 1927).

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ Nu știm cu exactitate câte locuri erau în sală, dar conform unor inventare, din 9 oct. 1926 și, respectiv, din 29 apr. 1929 (BJBv, *Acte*, Dos. 19), erau menționate 743 de scaune fixe din fier, scaune Tonet din lemn – la balcon, 12 loji cu 7 locuri.

²⁷ *Inaugurarea*. Dacă propunerea lui Alexandru Băcilă ar fi fost acceptată, în loc de bufet „Astra” ar fi putut avea o a doua sală de cinematograful destinată proiecțiilor cinematografice, dansului, concertelor, conferințelor și reprezentațiilor exclusiv culturale, iar prin deschiderea acoperișului, s-ar fi fost creat un „cinematograful de vară” (ANBv, *Cinematograful*, Dos. 4. Plan de reorganizare a cinematografului, 1931).

²⁸ Vezi nota 17.

²⁹ *Inaugurarea*.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Ce-a făcut Astra*, în G.T., nr. 125, 8 dec. 1927.

Nu au fost ultimele reparații și investiții.³² Dintr-un raport pe anul 1931 rezultă că s-a refăcut cabina de proiecție pentru a instala un nou aparat, că s-au zugrăvit culoarele spre loji și galerie, iar pentru a îmbunătăți acustica, s-au pus draperii la uși și postav de jur împrejurul balconului de la loji, galerie și plafon.³³

Inaugurarea Teatrului-Cinema „Astra” s-a făcut în mod festiv, în data de 1 decembrie 1927, la orele unsprezece și jumătate, în sala nou renovată, cu ocazia sărbătoririi a nouă ani de la Marea Unire.³⁴ Programul manifestărilor acelei zile, ne spune presa, a inclus un *Te Deum* în biserica din Cetate, o sfeștanie oficiată de 7 preoți, printre care protopopii Iosif Blaga și Ion Hodârnău, discursurile unor personalități ca Axente Banciu – președintele ASTREI Brașov, Ion Minulescu – Director General în Ministerul Cultelor și Artelor, ca reprezentant al ministrului Al. Lapedatu.³⁵ La actul inaugurării a asistat „un public numeros”³⁶. În discursul său, administratorul delegat al teatrului-cinema „Astra”, Petre Munteanu, după ce a făcut istoricul reparațiilor efectuate clădirii de către „Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român - ASTRA”, le-a cerut autorităților locale să înfrumusețeze spațiul din jurul teatrului-cinema. În locul „clădirilor insalubre din jur”, a grădinii de vară cu „cântecele orchestrelor asurzitoare” și a „exploziilor vocale disonante ale frecvențelor slujitori ai lui Bachus care răspundeau manifestațiilor artistice din sala noastră cu ecoul trivialităților...” și a văii imunde care trecea prin fața teatrului și „care aduce în mijlocul orașului insalubritatea întregului cartier”³⁷, Munteanu sugera că „o piață în fața teatrului, cu o alee înspre promenada principală – va da perspectiva frumoasă teatrului ASTREI”³⁸. Manifestarea a continuat cu „o producție de potpourri a excelentei Orchestre a Regimentul 89 infanterie sub conducerea d-lui căpitan Robert Vanhouse și admirabile coruri executate de Reuniunea de Muzică Gheorghe Dima”.³⁹ A urmat o gustare în bufetul teatrului, iar după-amiază serbarea s-a continuat prin conferința, susținută de deputatul Voicu Nițescu, intitulată *Despre istoricul și activitatea ASTREI din trecut*.⁴⁰

Dintr-un „Proiect de Regulament de funcționare”, din anul 1926, aflăm că s-a creat „Secțiunea cinematografică și teatrală «Astra»” care urma să fie condusă de comitet de direcție compus dintr-un administrator delegat, de un econom și de patru consilieri, iar ca personal, Secțiunea avea douăzeci și unu de angajați: un funcționar tehnic, o secretară, un casier general, doi casieri de bilete, un contabil, o dactilografă, zece controlori de bilete, un mecanic-desenator, un operator, doi servitori.⁴¹

³² *Ibidem*. Și-au mai propus să parcheteze sala de spectacole, să repare scena, să cumpere decoruri, să mai ridice un etaj pentru cabinele artiștilor, să facă o magazie de zid de 16 m pătrați, să repare exteriorul imobilului, să paveze curtea și să transforme grădina teatrului într-un parc modern și să facă o grădină de vară atașată bufetului.

³³ *Raportul General asupra activității Comitetului Despărțământului Central Județean ASTRA Brașov, pe anul 1930-1931, citit în Adunarea Generală din 5 aprilie 1931* (în continuare *Raport 1930-1931*), în G.T. nr. 68, 1 iul. 1931.

³⁴ *Informațiuni*, în G.T., nr. 123, 2 dec. 1927.

³⁵ *Ibidem* și „Carpații” nr. 403, 4 dec. 1927.

³⁶ *Informațiuni*, în G.T., nr. 123, 2 dec. 1927.

³⁷ *Ce-a făcut Astra*, în G.T., nr. 125, 8 dec. 1927.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ „Carpații”, nr. 403, 4 dec. 1927.

⁴⁰ *Raport General asupra activității Comitetului Despărțământului Central Județean ASTRA Brașov pe anul 1927-1928*, în G.T., nr. 45, 1928. Discursul festiv a fost publicat în G.T., nr. 124, 4 dec. 1927.

⁴¹ ANBv, *Cinematograful*, Dos. 2, 1926, f. 7. Funcționarul tehnic avea cele mai multe atribuții. Ulterior, numărul angajaților a crescut la treizeci și trei, după cum reiese din *Raport 1929-1930*.

Consiliul de administrație a trebuit să depună un efort uriaș pentru a conduce cinematograful, ținând cont că reprezenta o societate culturală, nu un antreprenor privat. „Fiecare zi ridică o altă problemă, fiecare lună dezgroapă alte lipsuri, fiecare an ne angajează sufletul și muncă în tot alte și alte direcții”⁴², se spunea într-un raport de activitate din anul 1930.

Trebuie să remarcăm că în timpul amenajărilor interioare activitatea specifică unui cinematograful a continuat aproape neîntrerupt.⁴³ S-au „angajat filme”, ceea ce înseamnă că au fost vizionate, că au fost alese, că s-au încheiat contracte cu casele de filme, că au fost aduse, că au fost proiectate⁴⁴, că li s-a asigurat fundal sonor cu ajutorul plăcilor de gramofon sau prin orchestră, că li s-a făcut publicitate, că s-au tipărit și apoi că s-au vândut bilete. Reclama se făcea „prin viu grai”, cu automobilul „Fiat” sau cu sania de reclamă, prin panouri și în presă.⁴⁵ Din încasările de peste 5.500.000 lei⁴⁶, obținute de cinematograful în anul 1927, s-au plătit filmele închiriate, salarii, impozite, reclama, reparații⁴⁷.

Potrivit reclamelor publicate în ziarele „Carpații” și „Gazeta Transilvaniei”, brașovenii au avut posibilitatea să vizioneze, în anul 1927, la cinematograful de sub egida ASTREL, cele mai recente și cele mai populare filme ale timpului, aproximativ optzeci de filme într-un an, în jur de cinci filme noi lunar (Anexa I). În general, filmele erau

G.T., nr. 15, 11 febr. 1927

programate să ruleze câte trei serii zilnic și se practicau tarife diferite, în funcție de categoriile de public (copii, elevi, soldați, muncitori, soldați), de orele de rulare sau de costurile producerii filmului. Au încântat publicul actori celebri precum Ramon Novarro, Rudolf Valentino, Douglas Fairbanks, Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Gloria Swanson, Mary Pickford, sau populari actori germani, ca Harry Lidke, Harry Piel, Konradt Veidt etc. Regăsim pe lista filmelor rulate la cinematograful „Astra” două filme documentare românești: *Voiajul navei școlă «Mircea» în Arhipelag și Mediterana în vara anului 1926* și *Înmormântarea regelui Ferdinand I*,

⁴² Raport 1929-1930.

⁴³ Dintr-un anunț aflăm că nu s-au ținut reprezentații între 5 septembrie și 10 septembrie 1927 (G.T. nr. 91, 4 sept. 1927).

⁴⁴ Cinematograful pare să fi avut la început un „aparat de proiecție AEG” și „mașini de luminație”, cf. Inventarul cinematografului la data de 9 oct. 1926 (BJBv, Acte, Dos. 19).

⁴⁵ *Memoriu Băcilă - 1929*. Cf. unei liste cu obiectele de inventar preluate de la vechiul cinematograful „Apollo”, existau: „30 de table de reclamă, 3 table de reclamă în foaiere, 3 table de reclamă la poartă, 2 table de reclamă la Cassa, 2 table de reclamă cu sârmă la poartă, 1 tablă de reclamă cu geam la Transilvania, 3 table pentru reclame birou” (BJBv, Dos. 19). Lipitul pancartelor se făcea cu făină, noaptea, sub supravegherea lui Băcilă și a secretarei Vasilescu (BJBv, Acte, Dos. 1, Dosarul anchetei Comisiei delegate cu anchetarea funcționarului Alexandru Băcilă).

⁴⁶ *Memoriu Băcilă - 1929*.

⁴⁷ În total, Asociațiunea ASTRA a cheltuit, în decursul celor 13 luni și douăzeci de zile, în total 1.918.971,40 lei pentru reparațiuni și investițiuni imobiliare, pentru mașini, mobilier, scule și decor (*Ce-a făcut Astra*, G.T. nr. 125, 8 dec. 1927). S-au păstrat listele cu sumele cheltuite (BJBv, Acte, Dos. nr. 13, Proces-verbal de recepțiune provizorie a lucrurilor de investițiuni și reparațiuni făcute de ASTRA la cinematograful „Astra” - 27 nov 1927).

precum și filme clasate în Registrul Național de Film de Biblioteca Congresului S.U.A. ca fiind „cultural, istoric sau estetic semnificativ”⁴⁸. Menite să atragă publicul în sala de cinema, reclamele din presa locală ofereau informații despre actori, despre regizori sau despre tipul de film, însoțite de formule de tipul „cel mai mare film al sezonului”, „cel mai frumos”, „grandios”, „senzație mondială” etc. (Tabel I).

Printre filmele care au rulat la la cinematograful „Astra” (fost „Apollo”) din Brașov remarcăm filmul *Metropolis*⁴⁹, care a fost prezentat brașovenilor în perioada 8-14 aprilie 1927. Despre acest film de cinema, primul care a fost inclus în patrimoniul mondial de documente (programul „Memory of the World” al organizației UNESCO), se știa că a fost accesibil, în versiunea originală, unui public restrâns, după care a fost scurtat substanțial⁵⁰. Este posibil ca România să se afle, grație cinematografului „Astrei”, printre puținele țări care au rulat filmul în versiunea inițială, la scurt timp după premiera mondială.

Perioada de programare a filmului *Metropolis* a coincis cu introducerea denumirii de Cinema „Astra” în presa locală. Astfel, „Gazeta Transilvaniei”, „Kronstädter Zeitung” și „Brassói Lapok” vor folosi pentru a anunța filmele, începând din luna aprilie 1927, formula dublă „Astra (Apollo)”⁵¹. În schimb, ziarul „Carpații” a folosit denumirea de „Apollo” până în luna august 1927, când a adoptat denumirea unică de Cinema „Astra”⁵². Formula dublă „Astra (Apollo)” va persista mulți ani. De exemplu, reprezentanții cinematografului foloseau în acte, în toamna anului 1932, ambele denumiri.⁵³

⁴⁸ Parada cea Mare, Ben-Hur, cf. http://en.wikipedia.org/wiki/national_film_registry, 10.10.2013.

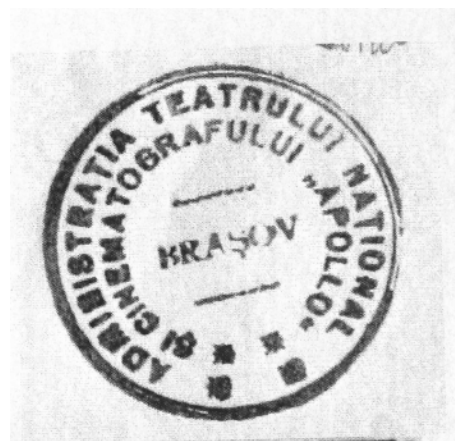
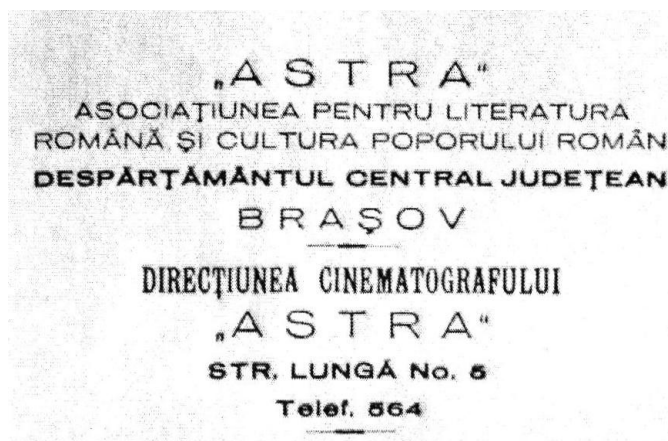
⁴⁹ Filmului *Metropolis* i s-a făcut reclamă în perioada 16 martie-3 aprilie 1927, în G.T. nr. 29, 35, 37, 38, 40, 41; în 3 apr. 1927, în „Carpații” nr. 368; în 8 apr. 1927, în „Brassói Lapok” (în continuare B.L.) nr. 79, în perioada 1-14 apr. 1927, în „Kronstädter Zeitung” (în continuare K.Z.) nr. 73-84.

⁵⁰ Filmul, o capodoperă a expresionismului german, a avut premiera în 10 ianuarie 1927. Casa de film care l-a produs – UFA – a ajuns în pragul falimentului. A fost scurtat și noua versiune a fost lansată în august 1927. Multă vreme s-a crezut că versiunea originală a filmului *Metropolis* a fost pierdută definitiv, până când, în anul 2008, la Museo del Cine din Buenos Aires, Argentina, au fost regăsite câteva role de film – copii ale originalului *Metropolis*, conținând circa 30 de minute de film crezute pierdute pentru totdeauna; cf. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Metropolis>, 10.06.2013.

⁵¹ G.T. nr. 37, 3 apr. 1927; B.L. nr. 79, 8 apr. 1927 și K.Z. nr. 81, 10 apr. 1927.

⁵² „Carpații” nr. 387, 14 aug. 1927.

⁵³ ANBv, *Cinematograful*, Dos. 8, f. 27, 1932. Fotografiile de la Arhivele Naționale – Filiala Brașov au fost realizate de d-na Terezia Simon, căreia îi mulțumim și pe această cale.

Antetul și ștampila cinematografului, 6 oct.1932 (ANBv, Fond 158, Dos. 8)

Sala Teatrului-cinema nu a găzduit doar filme, ci și spectacole de teatru, de cabaret, de operă și de operetă, concerte ale unor artiști sau trupe din țară⁵⁴ și din străinătate, spectacole școlare, conferințe (Tabel II). Din veniturile teatrului-cinema s-au susținut activitățile culturale ale ASTREI, iar unele spații ale imobilului au găzduit secții ale Despărțământului ASTRA - Secția de Educație fizică și Conservatorul de muzică.⁵⁵

Prin prisma reparațiilor și investițiilor asupra imobilului, a faptului că în sala de teatru-cinema s-a proiectat un număr relativ mare de filme, că pe scenă s-au jucat piese de teatru, spectacole de operă sau serbări școlare, se poate spune că sala de cinema de pe str. Lungă nr. 5, Brașov, a devenit „prima” sală de reprezentații din Brașov și că se justifică astfel, pe deplin, cuvintele din „Gazeta Transilvaniei” din anul 1927:

Vechiul teatru „Apollo” nu se mai recunoaște astăzi. „Astra” l-a întinerit și nobilitat făcându-l demn de „Societatea pentru cultura și literatura poporului român”⁵⁶.

Activitatea meritorie a societății culturale în conducerea cinematografului a fost recunoscută și la nivelul guvernului României care, prin Ministerul Agriculturii și Domeniilor, a trecut imobilul în proprietatea ASTREI în anul 1934⁵⁷.

⁵⁴ Se înscrisese la pct. 7 din Contract obligația de a pune „sala și mobilierul teatrului la dispoziția trupelor române oficiale, câte opt reprezentațiuni lunar, în mod gratuit”.

⁵⁵ Conducerea ASTREI Brașov a decis să acorde „Comitetului central din Sibiu 30% din beneficiul net al cinematografului, începând cu data 1 ianuarie 1930”, cf. *Raport 1929-1930*. Cinematograful dăduse Comitetului Central Județean un acout de subvenție de 50.000 lei pentru revista „Țara Bârsei” (G.T. nr. 68, 1 iul. 1931). Încăperea bufetului a devenit sediul secției Educație Fizică, cf. *Raport 1930-1931*, (în G.T. nr. 66, 26 iun. 1931). S-a păstrat Cererea de punere la dispoziție a etajului imobilului pentru Conservatorul ASTRA - 19 iulie 1928 (BJBv, Acte, Dos. 9).

⁵⁶ *Inaugurarea*.

⁵⁷ „Astăzi cinematograful este al nostru, în parte plătit, intabulat pe numele „Astrei” Brașov. Pe ce va produce el răzăm toată activitatea. Alt sprijin nu avem”, se spunea în *Raportul General al „Astrei”-Brașov pe anul 1933-1934* (G.T. nr. 75, 20 sept. 1934).

Tabel I

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
1	<i>Mătușa lui Charley</i>	1 I	„Regele comediilor, mare comedie în 7 acte”	GT. 1
2	<i>Manevre de toamnă</i>	2-6 I	„După marea comedie a lui Roda-Roda în 7 acte”	GT. 1
3	<i>Destinul</i>	11-12 I	„Cel mai frumos film din viața lui Napoleon”	GT. 4
4	<i>Suzana cea nevinovată</i>	13-17 I	„Cel mai frumos, cel mai distractiv film din câte s-au văzut la Brașov, la Oradea acest film a bătut recordul. Peste 40.000 au asistat la reprezentarea lui”	C. 357, GT. 4
5	<i>La Bohème</i>	21-23 I	„După renumitul roman al lui Henry Murger, în rolurile principale Lilian Gish, John Gilbert”	C. 358, GT.7,8
6	<i>Fântâna lui Iacob</i>	24-29 I	„După renumitul roman al lui Pierre Benoit, în rolurile principale Andre Nox, Leon Mathot”	C. 358
7	<i>Eu mi-am omorât soacra</i>	29-30 I	„Regele comicilor Harold Llyod în cea mai ilariantă (hazlie) comedie în 7 acte”	C. 359
8	<i>Calvarul Femeilor</i>	31 I-4 II	„Cel mai mare film al sezonului, Harry Liedtke, Konrad Veidt, W. Kraus”	C. 359
9	<i>Studentul din Praga</i>	28-31 I 11-15 II	„Vine! Grandiosul film. În rolurile principale Conrad Veidt, W. Kraus, Eszterházy Ágnes”	C. 358, 359, GT. 15, 17
10	<i>Femei care nu se pot cumpăra</i>	16-17 II	„În rolul principal Mae Murray”	GT. 17, 18
11	<i>Familia lui Schimek</i>	18-22 II	„Mare șlagă: după renumita comedie a lui Gustav Kodelburg cu Xenia Desny, Livio Pavanelli”	C. 362
12	<i>Voiajul navei școală „Mircea” în Arhipelag și Mediterana în vara anului 1926</i>	20 II	„De la ora 11”	GT. 15, 16, 17
13	<i>Reprezentăție pentru copii</i>		„Duminică de la ora 10”	C. 363

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
14	<i>Pudoare nejustificată</i>	22-25 II	Mare film cultural Ufa. Patru epizoade din jurnalul unui medic, Duminică de la ora 12-1, pentru muncitori intrarea 10 lei	C. 363
15	<i>Escadronul 3</i>	26-28 II	„Cu Paul Heideman, E. Verebes, Camilla Spira, Un film extrem de hilariant și plin de viață și vervă în 7 acte”	C. 362, 363
16	<i>Principesa din Riviera, Prințesa Rivierei</i>	1-4 III	„Film exclusiv. Cu Julius Mesaros, Ellen Kürthy”	C. 364, 363
17	<i>Atențiune Harry! 6 săptămâni între apași</i>	2-7 III	„Harry Piel”	C. 364, GT. 25
18	<i>Budha pe pământ</i>	Martie	„Vine!”	GT. 25
19	<i>Muntele sacru</i>	12-15 III	„Vine, Senzație mondială, Film UFA în rolul principal Leni Rifenstal”	C. 364, GT. 28
20	<i>Fluturul de Aur</i>	16-18 III	„Senzație mondială în rolul principal Lili Damita.” „Cea mai luxoasă montare, Perla casei de film Dorian”	C. 365, 366, GT. 29, 30.
21	<i>Greerul</i>	19-22 III	„Cel mai grandios film al sezonului Harry Liedtke, Lia Mara, Verebes Ernö, Muzica originală ...”, „Acest film întrece toate filmele rulate până acum Lia Mara și H. Liedtke”	C. 365, 366, 371, GT. 29, 30, 32
22	<i>Cucoana nu dorește copii</i>	24, 25, 26, 27 III	„Harry Liedtke, Maria Corda, comedie hazlie în 8 acte”	C. 366, GT. 32.
23	<i>Parada morții Parada cea mare</i>	28-31 III-1 IV	„John Gilbert”	C. 366, 368, GT. 35
24	<i>Zaza</i>	2 IV	„Gloria Swanson, film de aventuri”	C. 368, GT. 32, 37
25	<i>Automobilul zburător</i>	3 IV	„Mare film de aventuri cu Harry Piel”	C. 368 GT. 37
26	<i>Modelul din Paris</i>	4-7 IV	„Cel mai frumos film al sezonului”	C. 368, GT. 38.
27	<i>Metropolis</i>	8-14 IV	„Vine vine! „Cel mai grandios film al lumii. După romanul Thea Harbeau, II părți deodată. Orchestra clasică. Reprezentațiile se încep de la orele 3-6-9”	GT. 29, 35, 37, 38, 40, 41; C. 368

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
28	<i>Logodnica dracului</i>	16-17 IV		GT. 43
29	<i>Sclavele dragostei</i>	18-20 IV		GT. 43
30	<i>Cum se prind hoții</i>	24 IV	„Ricardo Cortez; Mare film detectiv; mare film de aventuri”	C. 371; GT. 45
31	Reprezentatie pentru copii	24-25 IV	„Mare reprezentatie, duminică și luni de la ora 10”	GT. 45
32	<i>Voievodul Țiganilor</i>		„Vine! Vine!”	C. 368
33	<i>Ben Hur</i>	25-30 IV	„Vine! Vine!; Cel mai gigantic spectacol etc.”	C. 368, 371 GT. 45
34	<i>Sylvia</i>	1-5 V	„După renumita operetă a lui E. Calman; Cel mai frumos și cel mai vesel film, Liane Haind, Oscar Nanon, muzica originală, orchestra completă”	C. 372
35	Cele mai frumoase filme ale sezonului	Zilnic	„Cu începere de marți 7 iunie se vor da în fiecare zi, de la ora 5 la ora 7 câte o reprezentatie cu cele mai frumoase filme ale sezonului”	GT. 59
36	Reprezentatii pentru copii		„Mare reprezentatie pentru copii duminică și luni de la ora 10”	GT. 59
37	<i>Floarea noștii</i>	18, 20, 21 VI	„Mare film de aventuri în 8 acte. În rolul principal Pola Negri, de la ora 5 la ora 7.”	GT. 64
38	<i>Marionetele</i>	7-11 VII	„Mare film senzațional, în 8 acte din viața cabotinilor. Afară de aceasta 2 acte comedii. În rolul principal Milton Sils (de la ora 5 la 7)”	GT. 69
39	<i>Pollyana</i>	16-19 VII	„Cu Mary Pickford, afară de aceasta 2 acte comedii (de la ora 5 la 7)”	GT. 72
40	<i>Lupta navală</i>	20-23 VII	„Senzație mondială, În rolurile principale Agnes Esterhazy și Berhardt Goetzke”	C. 383, GT. 72
41	<i>Ben Ali</i>	17-19 VII	„Cu renumitul artist Ramon Novarro”	C. 383, GT. 72
42	<i>Farmecul carnavalului</i>	24-31 VII- 1 VIII	„Film de mare spectacol cu Harry Liedke În rolul principal Harry Liedtke”	C. 383, 385

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
43	<i>Înmormântarea regelui Ferdinand I</i>	31 VII-6 VIII, 2 IX	„5 august de la ora 4 gratuit pentru copii și elevii săraci”	GT. 79, 90; C. 390
44	<i>Învierea morților sau Înviază morții</i>	2-6 VIII	„Paul Wegener Olga Tschehova”	C. 385, GT. 79
45	Reprezentatie pentru copii	6 VIII	„Între acte dansuri naționale și internaționale cu grațiosul concurs al simpaticei dansatoare Hofbauer Ica, Lei 10”	C. 386
46	<i>Smaraldul misterios</i>	6-7 VIII	„Mare film de aventuri cu Harry Hil, Verebes Ernö”	C. 386
47	<i>Hotelul la căsnicia veselă</i>	8-12 VIII	„Cel mai interesant și cel mai frumos... peisaje din Italia ... În rolul principal Mary Kid, Livio Pavanelli”	C. 386, GT. 82
48	<i>Fiul șeicului</i>	12-15 VIII	„Cu marele artist, Rudolpho Valentino și Wilma Banky” „Ultimul film cu R.o Valentino. Publicul nu trebuie să confunde acest film cu «Șeicul» de acum 3 ani”	C. 386, 387 GT. 83
49	<i>Prizoniera sau Luați seama bine fetelor!</i>	16-19 VIII	„Dramă senzațională în 8 acte petrecută în lumea mare. Numai pentru adulți. Werner Kraus”	GT. 85, C. 386
50	<i>Nobil și vagabond</i>	20-22 VIII	„Cel mai mare și cel mai hazliu comic, Coline, în grandiosul film”	C. 388, GT. 86.
51	<i>Viața de câine</i>	23-26 VIII	„Mare senzație cu Charlie Chaplin și câinele său dresat uimitor și admirabil”	C. 388, GT. 86, 87, 88.
52	<i>Amorul mi-e viața</i>	27-30 VIII	„Cu Maria Corda”	GT. 86, 88, 89
53	<i>O nuntă împiedicată</i>	31 VIII-2 IX	„Film senzațional în 7 acte, Remond Griffith”	C. 390, GT. 90
54	<i>Cadetul marinar</i>	3-4 IX	„Mare senzație cu Ramon Novarro, ... cu concursul întregii flote de război a SUA...”	C. 390, GT. 91
55	<i>Familia lui Anibal</i>	10-12 IX	„10 septembrie. Redeschiderea salei teatrului cu senzaționalul film mondial cu Alphonse Frieland, Lianne Haid”	C. 391, GT. 92
56	<i>Femeia îndărătnică</i>	13-16 IX	„Cea mai reușită montare a celebrului film. În rolul principal Henny Porter”	C. 391

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
57	<i>Prințesa și violonistul</i>	17-20 IX	„Senzație mondială, Ufa-Matador -Film, în rolul principal Bernh. Goetzke”	C. 392
58	<i>Dansatoarea țarului</i>	21-24 IX	„În rolul principal Laura La Plante”	GT. 96, C. 393
59	<i>Regele munților</i>	25-27 IX	„Harry Piel”	GT. 98, C. 393
60	<i>Manevrele de toamnă</i>	28-30 IX-1 X	„Șlagăr senzațional. Film de dragoste în 8 acte. În rolul principal Hanny Weise”	GT. 99, C. 393
61	<i>Dagfin</i>	1-4 X	„Senzație mondială. Film produs cu montare de mare fast... acțiunea în Mt. Alpi..., Paul Wegener”	GT. 101
62	<i>Fantoma</i>	5-7 X	„Film senzațional cu Otto Gebühr”	C. 395, GT. 102
63	<i>Tragedia unei căsătorii</i>	7-10 X	„Zguduitoare înscenare cinematografică cu Paul Richter, Ernst Verebes, Alfred Abel”	C. 395, GT. 106
64	<i>Cei trei draci</i>	11-13 X	„Lon Chanei”	C. 395
65	<i>Ciclonul negru</i>	15-17 X	„Senzație mondială, ... Rex - calul fenomen”	GT. 106
66	<i>Misterul unui suflet</i>	18-20 X	„Senzație mondială, Film fisco-analitic în 8 acte, Werner Kraus; afară de aceasta comedie în 2 acte”	GT. 107
67	<i>Noaptea nunții</i>	21-24 X	„Zguduitoare înscenare cinematografică cu Paul Richter, Ernst Verebes, Alfred Abel”	C. 397, GT. 108
68	<i>Omul cu piept de oțel</i>	25-28 X	„Film grandios cu Milton Sils”	C. 397
69	<i>Pat și Patachon, Regele Pelicaniei</i>	28-31 X	„Cel mai grandios film. Mare comedie în 10 acte mari”	C. 398
70	<i>Moara Sanssouci</i>	1-4 XI	„Film monumental din viața lui Frederik Rex. În rolurile principale cei mai mari artiști germani”	C. 398
71	<i>Don X fiul lui Zorro</i>	5-7 XI	„Mare film de aventuri în 10 acte. În rolul principal Douglas Fairbanks”	C. 398, 399
72	<i>Folies Bergéres (sic!) sau Domnișoara de la Folies Bergéres</i>	8-10 XI	„Filmul colorat. În rolul principal Josephine Baker celebra dansatoare neagră”	C. 399, GT. 115

Nr.	Titlul filmelor rulate la cinematograful „Astra” (Apollo), în anul 1927	Zilele de rulare	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) sau „Carpații” (C.)	
73	<i>Cele 7 fete ale lui Gyrcovitz</i>	11-14 XI	„Film senzațional al casei de filme UFA. În rolul principal Vili Fritz, Lidia Potechisa și cele mai frumoase șapte fete din lume”	C. 400, GT. 115, 116
74	<i>Hoțul hotelului</i>	15-17 XI	„În rolul principal Ellen Kürthi, Julius Szöregy”	C. 400, GT. 117
75	<i>Napoleon</i>	18-23 XI	„Cel mai gigantic film din lume...”, „Cel mai mare film al timpului...” etc.	C. 400, 401 GT. 118-120
76	<i>Circus Renz</i>	28-29 XI	„Cel mai mare circ din lume pe film... de viață socială”	GT. 121
77	<i>Casanova</i>	2-4 XII	„Numai pentru adulți. Monumentală realizare cinematografică în 12 acte. În rolul principal Ivan Mosjonkine. Ariile în stilul epocii ... vor fi executate de cunoscutul tenor Dorel Teodorescu”	C. 403 GT. 123, 124
78	<i>Masca vie</i>	6-8 XII	„Film senzațional, puternică dramă modernă, în 7 acte cu Konradt Veidt și Eszterházy Ágnes”	C. 403 GT. 124, 125
79	<i>Ajutor! nu vreau să mă însor!</i>	10 XII	„Admirabilă comedie”	C. 404
80	<i>O tu dulce viață studentească</i>	11-14 XII		C. 404
81	<i>Violonistul din Florența sau Lăutarul din Florența</i>	17-20 XII.	„Film de mare artă din epoca renașterii cu Elisabeta Bergner, Conrad Veidt”; „Marele film”	C. 404, 405, GT. 129
82	<i>Pierrot cel Negru</i>	25 XII	„Cu celebrul Harry Piel și ultimul jurnal «UFA»”	C. 406, GT. 132
83	Reprezentatie pentru copii	25 XII	„La orele 10 dimineata, Mare reprezentatie pentru copii”	C. 406
84	<i>Ultimul vals</i>	26-29 XII	„Cel mai grandios film UFA după celebra operetă a maestrului Oscar Strauss”	C. 405, 406, GT. 132

Tabel II

Nr	Spectacole desfășurate în anul 1927, în sala Teatrului „Astra” (Apollo)	Data	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) și „Carpații” (C)	Sursa
1	Serata Paganini	3 II	„Concertul artistului Jean Proșteanu”	GT. 11
2	<i>Maimuța care vorbește</i>	11 II	„Turneul SG Morțun, cu ansamblul Teatrului Național...”	GT. 11
3	<i>Dama cu camelii</i>	19 II	„Turneul mării tragediene Mărioara Voiculescu”	GT. 18
4	Conferința <i>Ce este marea?</i>	20 II	Dumitru Dumitriu	GT. 15-17
5	<i>Glafira</i>	2 III	„Mare turneu Agepsina Macri, Regele Simeon va fi jucat de însuși autorul Victor Eftimiu”	GT. 21
6	<i>Omul de altădată</i>	30 III	„Mărioara Ventura, Compania Bulandra-Manoilescu...”	GT. 35
7	Festival școlar	14 V	„Școala «Domnița Florica». Recital de poezie, cor, dans etc.”	C. 374
8	Mare serbare Beethoven	14 V	„Reuniunea de cântări din Brașov și Sibiu, Filarmonica Brașov”	GT. 52
9	<i>Într-un ceas bun, Vivat!</i>	15-16 V	„Revistă de N. Kirițescu, Revistă de N. Vlădoianu, V. Radon”	GT. 40
10	<i>Eveica, Prințesa circului, Ploaia, Dansul morții, Jocul dragostei și al morții, Boccaccio, Deșteptarea primăverii, Balul mascat, Carmen, Mignon, Tartuffe, Traviata, Povestirile lui Hoffmann, Boema, Faust, Hoții, Jacheta Galbenă, Fete moderne, Rigoletto, Bizanț, Șoarecele Alb, Contesa Maritza, Căpitanul chefliu, Frasquita, Vitrina Parisiană, Nicu Lăutaru, Tosca, Madame Butterfly, Cavalleria Rusticana, Peer Gynt, Voievodul țiganilor, Nu mă însor, Omul de purpură, Dama de purpură, Antonia, Norocul lui Csuda, Liliacul etc;</i> 2 reprezentații de cabaret	V-VII	„Teatrul maghiar din Cluj. Teatrul Ianovici - Stagiune de vară de trei luni. Se vor juca drame, comedii, opere și operete. S-a anunțat reprezentarea a trei piese românești: <i>Din tată în fiu</i> de N. Iorga, <i>Patima roșie</i> de M. Sorbul, <i>Manechinul</i> de I. Minulescu „Leonard în Liliacul și Voievodul Țiganilor” „Trupa budapestană Békefy”	GT. 46, 51, 52, 54, 56, 62, 69

Nr	Spectacole desfășurate în anul 1927, în sala Teatrului „Astra” (Apollo)	Data	Formă de prezentare în „Gazeta Transilvaniei” (GT.) și „Carpații” (C)	Sursa
11	<i>Amicii falși, Un erou</i>		„Turneul Teatrului Național din Cluj”	GT. 51
12	<i>Ștregarul Parisului</i>	5-6 VI	„Comedie de Sevreau cu apreciatul artist L. Brezeanu”	GT. 81
13	<i>Traviata</i>	30 VII	„Societatea corală română din Brașov cu Rita Mărcuș”	GT. 79
14	<i>Conferința Ocultismul</i>	17 III	„Conferința d-lui Const. A. Fundo”	GT. 85
15	<i>Triunghiul</i>	12 X	„Teatrul Fantazio București”	GT. 106
16	<i>Zodia porcului, Dă-te jos din corcoduș</i>	26-27 X	„Artistul Tănase la Brașov, Excelenta trupă de reviste, mare balet, montare splendidă”	GT. 105-109
17	<i>Glauco</i>	24 X	„Teatru Național din Cluj, Feerie în trei acte Morselli”	GT. 108
18	Concert Lola Bobescu	4 XI	„Fenomenala concertistă în vârstă de numai 7 ani...”	C. 398
19	<i>Prințesa circului</i>	7 XI	„Compania Cîrîcă Leonard”	GT. 114
20	<i>Trubadurul</i>	29 XI	„Reuniunea de muzică Gh. Dima”	GT.122
21	Concert Helge Lindberg	12 XII?	„Celebru bariton finlandez, arii Bach, Mozart, Schubert”	GT. 125-128
22	<i>Grădina Eden, Dușmanii Femeilor, Candida, Periferie, Prionierul, Senzațiune</i>	?-15 XII	„Trupa teatrală vieneză”	GT. 125
23	<i>Dansul milioanelor</i>	16 XII	„Teatrul Național Cluj”	GT. 127
24	Serbare școlară	20 XII	„Școala Comercială Superioară de fete”	GT.127